

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 113/2010-34

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 25. augusta 2010 v senáte zloženom z predsedu Jána Auxta a zo sudcov Rudolfa Tkáčika a Ľubomíra Dobríka o sťažnosti Ing. J. L., B., zastúpeného JUDr. J. P., Advokátska kancelária, B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 258/1994 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Ing. J. L. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 258/1994 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Bratislava II prikazuje v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 258/1994 konať bez zbytočných prietáhov.

3. Ing. J. L. priznáva finančné zadost'učinenie v sume 4 000 € (slovom štyritisíc eur), ktoré je Okresný súd Bratislava II povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Bratislava II je povinný uhradiť Ing. J. L. trovy právneho zastúpenia v sume 254,88 € (slovom dvestopäťdesiatštyri eur a osemdesiatosem centov) na účet advokáta JUDr. J. P., Advokátska kancelária, B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 113/2010-13 z 23. marca 2010 prijal na ďalšie konanie sťažnosť Ing. J. L., B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 258/1994.

Následne ústavný súd 15. apríla 2010 vyzval okresný súd na vyjadrenie sa k vecnej stránke prijatej sťažnosti, zaslanie relevantného súdneho spisu a oznámenie, či súhlasí s upustením od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.

Vyjadrenie okresného súdu bolo ústavnému súdu doručené 11. júna 2010. V jeho prílohe sa nachádzal súdny spis a podrobná chronológia úkonov okresného súdu i účastníkov v napadnutom konaní, z ktorej vyplývajú tieto podstatné skutočnosti: „*Od podania návrhu t.j. od 21.12.1994 do 31.12.2004 bola vec pridelená Mgr. R. P. Úpravou*

zo dňa 04.01.1995 bol navrhovateľ vyzvaný na špecifikáciu všetkých vecí tvoriacich masu BSM. Podaním doručeným súdu dňa 03.2.1995 žiadal navrhovateľ o poskytnutie lehoty na špecifikáciu vecí do konca februára 1995. Písomným podaním doručeným súdu dňa 28.02.1995 navrhovateľ súdu oznámil, že požadovaný zoznam vecí nemôže predložiť z dôvodu, že dokumentácia sa nachádza u odporkyne, s ktorou nemá žiadny kontakt. Písomným podaním doručeným súdu dňa 07.03.1995 sa k žalobe vyjadrila odporkyňa. Dňa 13.03.1995 bol vo veci nariadený termín pojednávania na deň 28.04.1995. Pojednávanie bolo odročené pre neprítomnosť odporkyne zo zdravotných dôvodov. Nový termín pojednávania bol vytýčený na deň 20.06.1995. Na pojednávaní bol vypočutý navrhovateľ, odporkyňa sa pojednávania nezúčastnila. Ďalší termín pojednávania bol určený na deň 25.08.1995, odporkyňa sa pojednávania nezúčastnila, jej právny zástupca rozporoval navrhovateľom uvádzané veci patriace do BSM. Pojednávanie bolo odročené na neurčito s tým, že navrhovateľ v lehote 10 dní predloží súdu listinné dôkazy týkajúce sa vkladných knižiek. Dňa 18.09.1995 súd vo veci nariadil pojednávanie na deň 17.11.1995. Pojednávania sa zúčastnili obaja účastníci konania, pojednávanie bolo odročené na neurčito po oboznámení sa so stanoviskom navrhovateľa zo dňa 04.09.1995. Úpravou zo dňa 14.06.1996 bol vo veci nariadený termín pojednávania na deň 02.07.1996. Odporkyňa sa pojednávania nezúčastnila zo zdravotných dôvodov, súd odročil pojednávania na neurčito s tým, že odporkyňa bude vypočutá doma v byte. Termíny výsluchu odporkyne boli určené na deň 20.11.1996, 11.12.1996, 25.06.1997. Vzhľadom na bezvýslednosť týchto pokusov bol navrhovateľ volaný na informatívne výsluchu na deň 16.07.1997, 09.12.1997, 04.03.1998, 20.05.1998, 15.07.1998, na ktoré sa nedostavil. Súd vo veci nariadil termín pojednávania na deň 23.10.1998, 27.11.1998 a 24.05.1999, na pojednávania sa nedostavil sťažovateľ. Na pojednávaní konanom dňa 28.06.1999, 19.07.1999 a 13.09.1999 bola vypočutá odporkyňa. Pojednávanie nariadené na deň 25.10.1999 bolo odročené z dôvodu, že odporkyňa odvolala plnú moc pre konanie, ktorú udelila synovi J. L. ml. a splnomocnila na konanie advokáta JUDr. T. Vec bola odročená na deň 29.11.1999 sťažovateľ svoju neúčasť na tomto pojednávaní ospravedlnil. Vec bola odročená na neurčito a nový termín pojednávania bol nariadený na deň 17.10.2000, pojednávanie bolo odročené za účelom identifikácie vkladných knižiek. Úpravou zo dňa 30.06.2003 bol vo veci nariadený termín pojednávania na deň 30.09.2003. Pojednávanie

bolo odročené na deň 04.11.2003. Na zhodnú žiadosť právnych zástupcov oboch strán bolo pojednávanie odročené na neurčito s tým, že nový termín bude vytýčený na február 2004. Pojednávanie nariadené na deň 03.02.2004 bolo odročené na 11.03.2004 z dôvodu, že sa nedostavila odporkyňa a jej právny zástupca. Pojednávanie nariadené na 11.03.2004 bolo odročené na neurčito z dôvodu práceneschopnosti zákonného sudcu. Úpravou zo dňa 29.04.2004 bolo nariadené pojednávanie na deň 01.06.2004. Na pojednávaní sa žalovaná zaviazala predložiť sumár masy vecí sporných, ako aj nesporných s návrhom ich hodnoty. Pojednávanie bolo odročené na deň 29.06.2004. Tohto pojednávania sa nezúčastnila odporkyňa a jej právny zástupca. Nový termín pojednávania bol vytýčený na 21.09.2004. Z dôvodu práceneschopnosti zákonného sudcu bol tento termín zrušený a pojednávanie bolo odročené na neurčito...

... nariadený termín pojednávania na 24.3.2005. Pojednávania sa nezúčastnila odporkyňa. Právny zástupca navrhovateľa bol zaviazaný vypracovať špecifikáciu hnutelných vecí nadobudnutých za trvania manželstva tak, aby sa dali odlišiť veci rovnakého druhu. Pojednávanie bolo odročené na 13.09.2005. Odporkyňa a jej právny zástupca sa na pojednávanie nedostavili. Nový termín pojednávania bol určený na deň 26.01.2006, pojednávanie bolo odročené z dôvodu, že odporkyňa so svojim právnym zástupcom potrebovali odsúhlasiť hodnotu vecí patriacich do BSM. Pojednávanie bolo odročené na 16.02.2006, na pojednávaní bolo nariadené znalecké dokazovanie na určenie ceny nehnuteľností. Znalec Ing. A. C. prevzal spis 17.03.2006. písomným podaním doručeným súdu dňa 07.07.2006 požiadal znalec o predĺženie lehoty na vypracovanie znaleckého posudku z dôvodu pretrvávajúcich problémov s komunikáciou a sprístupnením niektorých nehnuteľností a požadovaných dokladov zo strany účastníkov. Dňa 21.11.2006 znalec vrátil spis bez vypracovania znaleckého posudku pre nedostatočnú spoluprácu odporkyne so znalcom. Po zásahu súdu znalec vypracoval znalecký posudok, ktorý bol doručený súdu 22.03.2007. Právnym zástupcom účastníkov konania bol doručený na vyjadrenie. Obe sporové strany doručili súdu svoje výhrady k znaleckému posudku. Súd vo veci dňa 29.06.2007 nariadil pojednávanie na deň 30.10.2007. Uznesením z 29.06.2007 súd rozhodol o priznaní odmeny znalcovi. Voči tomuto uzneseniu dňa 27.08.2007 podal odvolanie sťažovateľ. Na pojednávaní konanom dňa 30.10.2007 účastníci konania navrhli vykonať dokazovanie svedkami, ktorých adresy si vyhradili doručiť súdu v lehote 1 mesiaca.

Súd pojednávajúce odročil na 24.01.2008. Medzitým bol spis dňa 08.11.2007 predložený Krajskému súdu v Bratislave na rozhodnutie o odvolaní voči uzneseníu, ktorým bola priznaná odmena znalcovi. Spis sa vrátil na tunajší súd dňa 11.01.2008. Na pojednávaní konanom dňa 24.01.2010 sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu podrobne vyšpecifikoval masu vecí patriacich do BSM, boli tiež navrhnutí ďalší svedkovia, ktorých adresy sa právnenému zástupcovi odporkyne podarilo zistiť. Navrhnuté bolo doplniť dokazovanie o zistenie hodnoty 1-izbového bytu, ktorý mala odporkyňa pred uzavretím manželstva, ale ktorý počas trvania manželstva vrátila družstvu. Pojednávanie bolo odročené na deň 06.03.2008, na pojednávaní boli vypočutí svedkovia Ing. A. Š., E. S., J. L. a A. S. Pojednávanie bolo odročené na deň 15.04.2008, pričom právni zástupcovia účastníkov si vymienili, že dodatočne v lehote 3 dní oznámia súdu svoje návrhy na doplnenia dokazovania a adresy svedkov, ktorých navrhnú vypočuť. Na pojednávanie konané dňa 15.04.2008 sa nedostavila odporkyňa, ktorá neúčast' ospravedlnila svojim zlým zdravotným stavom. Boli vypočutí svedkovia P. B., Ing. M. K. Pojednávanie bolo odročené na 29.05.2008 za účelom vykonania dožiadaní na Slovenskú sporiteľňu a Sociálnu poisťovňu podľa návrhom účastníkov. Následne bolo vytýčené pojednávanie na deň 04.09.2008. Uznesením č. k. 19C/258/1994-369 bolo vo veci nariadené kontrolné znalecké dokazovanie. Voči tomuto uzneseníu podala odvolanie odporkyňa, v časti uloženej povinnosti zaplatiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania a súčasne požiadala o priznanie o oslobodenie od trov konania. Uznesením zo dňa 22.01.2009 súd doplnil výrok uznesenia o nariadení kontrolného znaleckého dokazovania o vymedzenie ďalšej úlohy na návrh odporkyne. Uznesením zo dňa 26.01.2009 súd po vykonaní potrebného šetrenia na osobné, majetkové a zárobkové pomery odporkyne priznal odporkyňi oslobodenie od povinnosti zaplatiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania. Znalčka prevzala spis 02.04.2009, podaním doručením súdu dňa 15.04.2009 spis vrátila z dôvodu, že v marci 2009 porodila a tiež z dôvodu, že sporové strany nie sú ochotné poskytnúť jej súčinnosť. Spis bol opätovne vrátený znalkyni na vypracovanie znaleckého posudku 26.06.2009. Znalecký posudok bol doručený súdu dňa 14.10.2009. Úpravou zo dňa 15.11.2009 bol vo veci nariadený termín pojednávania na deň 11.02.2010, na ktorom bol vyhlásený rozsudok, ktorý nenadobudol právoplatnosť z dôvodu, že voči rozsudku bolo podané odvolanie.

Po vrátení spisu z Ústavného súdu bude tento predložený na rozhodnutie o odvolaní na Krajský súd v Bratislave.“

Rovnaké skutočnosti týkajúce sa priebehu konania zistil zo súdneho spisu aj ústavný súd.

Predsedníčka okresného súdu v závere svojho vyjadrenia uviedla: *„súd vo veci konal plynule, úseky medzi jednotlivými úkonmi a nariadením pojednávania boli determinované požiadavkami účastníkov a navrhnutých dôkazov, ktoré bolo potrebné vykonať.“* S poukazom na uvedené ústavnému súdu navrhla, aby sťažnosť ako nedôvodnú zamietol, a zároveň vyjadrila súhlas s upustením od ústneho pojednávania vo veci.

Právny zástupca sťažovateľa vyjadrením z 8. júla 2010 oznámil, že netrvá na ústnom pojednávaní v uvedenej veci a súhlasí s upustením od ústneho pojednávania vo veci. Zároveň vo vyjadrení poukázal na niektoré konkrétne pochybenia okresného súdu.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote. Z uvedeného dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01, I. ÚS 20/02).

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 220/04, IV. ÚS 365/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza z § 6 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietáhom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04) ústavný súd zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická

zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokúvanej veci.

1. Predmetom konania pred okresným súdom je nárok sťažovateľa (navrhovateľa v konaní, pozn.) na vyporiadanie BSM. Ústavný súd konštatuje, že takéto spory sú síce svojou povahou náročnejšie na dokazovanie, pretože treba zistiť okruh veci patriacich do zaniknutého bezpodielového spoluvlastníctva účastníkov konania, ale aj ich hodnotu ku dňu zániku a zohľadniť aj viaceré skutočnosti, ktoré vyplývajú z § 150 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov, najmä pokiaľ ide o komplexnosť vyporiadania tohto majetkového spoločenstva, ale na druhej strane však ide o konanie, ktoré nie je právne zložitú. Uplatňovanie tejto úpravy je stabilizované v rozsiahlej judikatúre všeobecných súdov, ktorá obsahuje aj jednoznačnú metodiku postupu a prerokovania takých majetkových sporov.

2. Správanie sťažovateľa ako účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd zistil, že sťažovateľ bol v konaní aktívny, poskytoval okresnému súdu potrebnú súčinnosť, s výnimkou neúčasti na informatívnych výsluchoch a neúčasti na troch nariadených pojednávaniach, pretože predvolania na nariadené pojednávania neprevzal v odbernej lehote. Tieto zistenia však nemali podľa názoru ústavného súdu výrazný vplyv na doterajšiu dĺžku tohto konania, keďže miera predĺženia posudzovaného konania v dôsledku sťažovateľovej neúčasti na informatívnych výsluchoch nebola s ohľadom na doterajšiu dĺžku konania z hľadiska posúdenia existencie zbytočných priet'ahov v konaní významná.

Z predloženého súdneho spisu navyše vyplynulo, že sťažovateľ sa snažil a aj viackrát navrhoval mimosúdne urovnanie sporu, ale pre neochotu odporkyne rokovať toto nebolo možné.

3. Pri hodnotení doterajšieho postupu okresného súdu v namietanom konaní poukazuje ústavný súd na to, že i keď okresný súd nariadil viaceré pojednávania

(28 nariadených pojednávaní) a tiež znalecké dokazovanie a kontrolné znalecké dokazovanie, doterajšia dĺžka konania na jednom stupni v trvaní viac ako 15 rokov je z hľadiska poskytovania ochrany označeným právam neakceptovateľná.

Vyjadrenie okresného súdu, v ktorom predsedníčka poukázala na skutočnosť, že účastníci navrhovali dôkazy „až niekoľko rokov po podaní návrhu na súd“, nemôže byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a v konečnom dôsledku nezbavuje štát zodpovednosti za pomalé a neefektívne konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v konaní.

Ústavný súd v posudzovanom konaní identifikoval obdobie dlhšej nečinnosti okresného súdu od pojednávania konaného 17. októbra 2000 do termínu ďalšieho určeného pojednávania 30. septembra 2003 (nečinnosť v trvaní 47 mesiacov). Počas uvedeného obdobia okresný súd urobil jediný úkon (9. mája 2001 výzva o identifikáciu vkladných knižiek), na ktorý dostal odpoveď 26. júna 2001. Aj po zohľadnení tohto obdobia (od zaslania žiadosti okresného súdu do doručenia odpovede) ústavný súd konštatuje viac ako 45-mesačnú nečinnosť okresného súdu.

Ďalším obdobím kratšej nečinnosti okresného súdu bolo obdobie od odročenia pojednávania 29. júna 2004 do určenia termínu pojednávania (26. januára 2005) na 24. marec 2005 (nečinnosť 8 mesiacov), keďže pojednávanie určené na 21. september 2004 bolo zrušené a bolo odročené na neurčito z dôvodu práceneschopnosti zákonného sudcu.

Ústavný súd tu poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej k zbytočným prietahom v súdnom konaní nemusí dochádzať len nekonaním príslušného súdu, ale aj takou jeho činnosťou, ktorá nesmeruje k odstráneniu právnej neistoty účastníkov súdneho konania. „Aj neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol“ (napr. IV. ÚS 164/03, IV. ÚS 121/04, IV. ÚS 267/04).

Ústavný súd z predloženého súdneho spisu zistil, že pri prvom nariadenom znaleckom dokazovaní od ustanovenia znalca (uznesením zo 16. februára 2006) do doručenia znaleckého posudku znalcom (22. marec 2007) okresnému súdu uplynulo 13 mesiacov, potom, ako znalec podaním (7. júla 2006) žiadal o predĺženie lehoty na vypracovanie znaleckého posudku z dôvodu nesúčinnosti odporkyne, a potom, ako znalec vrátil spis (21. novembra 2006) bez vypracovania znaleckého posudku pre nedostatočnú spoluprácu odporkyne so znalcom.

Okresný súd nariadil aj kontrolné znalecké dokazovanie uznesením z 26. júna 2008. Následne uznesením z 22. januára 2009 okresný súd doplnil výrok uznesenia o nariadení znaleckého dokazovania o vymedzenie ďalšej úlohy na návrh odporkyne. Zo súdneho spisu vyplynulo, že obe uznesenia boli doručené ustanovenej znalkyni okresným súdom až 13. marca 2009. Znalkyňa doručila znalecký posudok okresnému súdu 14. októbra 2009, teda po uplynutí 15 mesiacoch od nariadenia znaleckého dokazovania.

Podľa názoru ústavného súdu samotný postup okresného súdu nesvedčí o tom, že by svoju činnosť organizoval v súlade s povinnosťou uloženou mu § 100 ods. 1 OSP tak, aby bola vec čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Dôkazom toho je aj uvedený počet nariadených pojednávaní (28) vo veci.

V posudzovanom prípade ústavný súd zistil aj nesústreďenú a neefektívnu činnosť okresného súdu v opakovanom nevyužití možnosti uloženia poriadkových opatrení v zmysle § 53 OSP, a to aj napriek splneniu zákonných podmienok na jeho využitie.

Vychádzajúc z uvedeného dospel ústavný súd k názoru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní, ktoré je na ňom vedené pod sp. zn. 19 C 258/1994, došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva s'ťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o s'ťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva alebo slobody došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo alebo slobodu porušil, aby

vo veci konal. V posudzovanom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Hoci okresný súd v danej veci už rozhodol rozsudkom z 11. februára 2010 a z dôvodu podaných odvolaní účastníkmi konania bude v tomto štádiu konania rozhodovať odvolací súd, ústavný súd vzhľadom na účel tohto typu konania prikázal okresnému súdu, aby vo veci sp. zn. 19 C 258/1994 konal bez zbytočných prietáhov, keďže definitívne nastolenie stavu právnej istoty sťažovateľa nastane až po právoplatnom rozhodnutí vo veci a okresný súd bez ohľadu na výsledok odvolacieho konania bude musieť ešte vo veci určité úkony vykonať (bod 2 výroku nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'účinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'účinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Podľa § 56 ods. ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'účinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ žiadal aj o priznanie finančného zadost'účinenia v sume 10 000 € z dôvodov uvedených vo svojej sťažnosti. Poukázal najmä na to, že *„doterajšie 15 ročné pôsobenie súdu v tomto spore mi neumožnilo využívať spoločne nadobudnutý majetok“* a *„neistota vo vymožitelnosti môjho právneho nároku v dohľadnom čase ma veľmi psychicky zaťažuje a spôsobuje rôzne, i zdravotné problémy“*.

Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie primeraného finančného zadosťučinenia (napr. I. ÚS 15/02, IV. ÚS 84/02).

Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu, ktoré je na ňom vedené pod sp. zn. 19 C 258/1994 (vyše 15 rokov), berúc do úvahy konkrétne okolnosti prípadu, ako aj skutočnosť, že konanie vo veci nebolo do rozhodnutia ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd považoval priznanie sumy 4 000 € za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde (bod 3 výroku nálezu).

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátom JUDr. J. P. Sťažovateľ si uplatnil trovy konania za tri úkony právnej pomoci v sume 382,32 €, ktoré bližšie nešpecifikoval.

Ústavný súd priznal sťažovateľovi trovy konania pozostávajúce z odmeny advokáta a vychádzal pritom z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Podľa § 11 ods. 2 v spojení s § 3 ods. 1 vyhlášky je odmena advokáta (základná tarifa) v konaní pred ústavným súdom za jeden úkon právnej služby 1/6 z výpočtového základu.

Základom pre výpočet náhrady za úkon právnej služby je v danom prípade priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2009 v sume 721,40 €. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2010 (príprava a prevzatie veci a písomné vyhotovenie sťažnosti) po 120,23 €. Ďalej má právny zástupca sťažovateľa aj nárok na náhradu režijného paušálu 7,21 € za jeden úkon podľa vyhlášky.

Náhrada trov konania, ktorú ústavný súd priznal sťažovateľovi, predstavuje celkovú sumu 254,88 €.

Za spracovanie stanoviska doručeného ústavnému súdu 13. júla 2010 ústavný súd náhradu trov právneho zastúpenia nepriznal, keďže toto stanovisko nevnieslo do procesu posudzovania sťažnosti žiadne nové právne ani skutkové okolnosti. Išlo v podstate o zopakovanie argumentácie obsiahnutej v odôvodnení sťažnosti so súčasným poukazom na niektoré konkrétne pochybenia okresného súdu, ktoré však ústavnému súdu už boli známe z vyžiadaného súdneho spisu.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia (bod 3 výroku nálezu).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. augusta 2010